

MANAVGAT DESTİNASYONUNDA ALTERNATİF TURİZM ÇEŞİDİ OLARAK SPOR TURİZMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF SPORTS TOURISM AS ALTERNATIVE TOURISM IN MANAVGAT DESTINATION

Dr. Osman ERGİN

Antalya / Türkiye

Article Type : Review Article / İnceleme Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1017>

Reference : Ergin, O. (2018). "Manavgat Destinasyonunda Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Spor Turizminin Değerlendirilmesi", International Social Sciences Studies Journal, 4(25): 5503-5507

ÖZ

Dünya'da olduğu gibi ülkemizde de turizm sektörü; bilişim ve teknolojiye paralel olarak hızla büyümeye devam etmekte ve sektörün ekonomideki payı da aynı oranda artmaktadır. İnsanların gelir düzeylerindeki artış ve teknolojinin her türlü imkanı sunduğu ortam insanlarda haz alma duygusunun yerine tatminsizliği ikame etmiştir. Tatil planı yapanlar için önceleri cazip gelen; deniz, kum, güneş üçgeni artık sıradanlaşmış ve artık ziyaretçileri tatmin etmemektedir. Bu ortam hem tatil planı yapanlar için hem de destinasyonların hizmet sunucuları için handicap olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda yeni arayışlar içerisindeki misafirin tatmini için turizmde yenilikler ve müşteri memnuniyetini esas alan alternatif turizm faaliyetleri ve etkinlikleri gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Manavgat; son dönemlerde artarak devam eden alternatif turizm taleplerini karşılayabilme özelliğine sahip, her türlü etkinliğe ev sahipliği yapabilecek arazi ve coğrafik yapısı, iklimi ile ön plana çıkan bir konumdur. Her ne kadar bölge otellerinin sezonluk olması olumsuzluk olarak görünse de; açık oteller spor turizminin taleplerini karşılamaya yeterli olacaktır. Spor turizminin bölgede yaratacağı sinerji; ilerleyen dönemlerde kışın açık otel sayısını artırarak, turizmde sürekliliğin sağlanmasını, Manavgat ve çevresindeki otellerin 12 ay açık kalmasını beraberinde getirecektir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Manavgat, Spor Turizmi, Manavgat – Side Destinasyonu, Manavgat Irmağı.

ABSTRACT

Tourism sector in our country as in the world; In parallel with the rapid development in information and technology, the sector continues to grow rapidly and the share of the sector in the economy increases at the same rate. The increase in people's income levels and the way in which technology offers all sorts of alternatives has replaced the dissatisfaction with the sense of pleasure in people. For those who plan a holiday; the sea, sand, sun triangle are no longer commonplace and are no longer satisfying visitors. This is a handicap for both holiday planners and service providers of destinations. In this case, alternative tourism activities and activities that are based on customer satisfaction and innovations in tourism emerge as a necessity for the satisfaction of the guest in the new searches. Manavgat; has a feature of being able to host all kinds of activities which have the feature of meeting the alternative tourism demands that have been continuing in recent years and that it has a land and geographic structure and climate. Although the regional hotels may be seasonal, it may be negativity; open hotels will be sufficient to meet the demands of sports tourism. Synergy between sports tourism in the region; In the following periods, by increasing the number of open hotels in winter, the continuity of tourism will be ensured, and the hotels in and around Manavgat will remain open for 12 months.

Keywords: Alternative Tourism, Manavgat, Sports Tourism, Manavgat – Side Destination, River Manavgat.

1. GİRİŞ

Küresel ekonominin bir ögesi olarak gelişimine devam eden turizm sektörü, teknolojinin ve sektörel rekabetin hızına yetişebilmek için yeni ve farklı stratejiler geliştirmek zorundadır. Bu alternatif stratejilerin

ana unsuru da rakip destinasyonlar da olmayan; yöreye has, bölgenin kendi özelliklerini ve doğal kaynaklarını kullanarak yapılan tanıtım faaliyetleri ile mümkün olabilecektir.

Dünya ekonomisi içerisinde en hızlı büyüyen sektörlerden birisi Turizm Sektörüdür. Sektördeki bu büyümeye paralel olarak; Dünya genelinde turizm amaçlı seyahatlerin artmasının yanında seyahat amaçları da çeşitlenmeye devam etmektedir (Derman, 2018).

Son zamanlarda yaş - kategori gerektiren ulusal ve uluslararası spor müsabakalarından farklı olarak toplumun bilgi ve gelişme düzeyinin de etkisi ile her yaş ve herkes için gerekliliğine inanılarak bireylerde kendiliğinden gelişen spora yönelme duygusu, turizm için büyük bir potansiyel olarak fark edilmemiş ve atıl olarak kullanılmayı beklemektedir.

Bu bağlam da artık; deniz, kum, güneş üçgeninde; sahillerin copy – paste tarzı tüm destinasyonlar için sıradanlaşmış olması, insanları yeni arayış ve yeni aktivitelere yönlendirmektedir. Konu ile alakalı turizmin başkenti Antalya'nın Manavgat ve Side destinasyonu ele alındığında; burada da deniz, kum, güneş turizmin öncelikli unsuru olduğu; farkındalık için bir çabanın sarf edilmediği görülmektedir.

2. SPOR TURİZMİ

Son yıllarda spor turizmi birçok ülkede üzerinde yoğun biçimde durulan bir turizm türüdür. Dünya Turizm Örgütü Genel Sekreterliği'nin bir açıklamasında, ekonomik gelişmenin, yeni iş imkânlarının artırılmasının ve gelirlerin artırılmasının spor turizmi ile mümkün olacağı ifade edilmiştir. Bugün pek çok ülke spor turizminin geliştirilmesi yönünde planlama, yönetim ve strateji belirleme yönünde faaliyetler gerçekleştirmektedirler (Heidary, Kozechian, Ehsani, & Hovarvar, 2014).

Spor turizmi önceden belirlenmiş spor aktivitelerine katılımı ve bu amaçla oluşan seyahati içermektedir. Bu spor aktiviteleri eğlence, iş, eğitim veya sosyalleşme maksatlı olabilir. Spor turizmi, spor ile turizm endüstrisini birleştiren ve aynı zamanda turisti motive eden en önemli etkenlerden biridir. Öte yandan sporu yaşam biçimi haline getirmiş turist kitlesini de bu alana dahil etmek mümkündür. Spor turizmi endüstri olarak özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik yaklaşımları yeniden belirleme gücüne sahip önemli bir turizm alanıdır. Yerel halkın refahını artırabileceği gibi turizm yoluyla bireysel yaşam kalitesini de arttırmaktadır (Derman, 2018).

İnsan sağlığına, çevre bilincine ve ekolojiye olan katkısı spor turizmini daha da önemli hale getirmektedir. Spor turizmi, turistlerin yaşadıkları yerden ayrılarak ruhen ve bedenen yenilenme, eğlence, spor ve macera veya spor aktivitelerine katılanları seyretme gayesiyle seyahat etmelerini ifade etmektedir. Spor turizmi kendine has özelliklere sahiptir. Bunlardan ilki sporun doğasından kaynaklanan hareket etme güdüsüdür. Belli bir yapı ve kurallar bütünüdür. Belirli bir zaman ve mekân boyutu vardır. Bu zaman ve mekân göre turizm aktivitesi planlanır. Bir amacın gerçekleştirilmesi ve bu amacın yarışarak başarılması söz konusudur. Bu esnada farklı insanlarla iletişim kurulur, ilişkiler gelişir. Eğlencenin yanında fiziksel ve ruhsal gelişim sağlanır.

Antony'e (1996) göre spor turizminin temelinde turizm faaliyetleri yatmaktadır. Tatil amaçlı turizm faaliyetleri içerisinde spor önemli rol oynamaktadır. Bu faaliyetler bütününe üzerine sportif faaliyetler inşa edilerek spor turizmi gerçekleştirilmektedir. Bu bakımdan altyapıyı oluşturan turizm ve katılım gerektiren spor faaliyetlerinin birleşimi turizmin endüstriyel kesimi şeklinde ayrı bir sektör olarak ele alınmasını mümkün kılmaktadır (Anthony, 1996).

3. MANAVGAT DESTİNASYONU HAKKINDA GENEL BİLGİ

Antalya ilinin 2. Sıradaki en büyük ilçesi olan Manavgat 2283 km²'lik yüzölçümüne ve 250.000 yatak kapasitesine sahip bir turizm beldesidir. İlçeye bağlı 106 muhtarlık bulunmakta ve Manavgat'ın "Türkiye Nüfusu; İl, İlçe, Köy Nüfusu Kayıtları"na göre 2018 nüfusu da; 226.394 olarak hesaplanmıştır (www.nufusune.com, 2018).

Manavgat İlçe Merkezi Köprüçayı ile Alara Çayı arasındaki sahil şeridinin tam ortasında Oymapınar'dan Akdeniz'e uzanan Manavgat Irmağı tarafından tam ortadan ikiye ayrılmış ve her iki tarafı da verimli arazi üzerinde yer almaktadır. Akdeniz kıyısına yaklaşık 3,5 km. uzaklıkta olan Manavgat'ın Antalya'dan Alanya istikametine uzanan sahil şeridinde sırası ile Denizyaka, Gündoğdu, Çolaklı, Evrenseki, Ilıca - Kumköy, Side, Sorgun, son dönemde hızla gelişmekte olan Manavgat Boğazı, Kızılağaç ve Kızılot her biri birer turizm merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır. Side Antik Kentine 5 km mesafede olan ilçenin Antalya'ya uzaklığı 75 Km. Alanya'ya uzaklığı ise; 60 kilometredir.

Manavgat ilçesi; kuzeyinde Toros dağları, güneyinde farklı özellikleri ile öne çıkan uzunca Akdeniz sahili arasında uzanan Manavgat Irmağı ile eşsiz bir iklim ve güzelliğe sahiptir. Bu özellikleri ile turizmde çeşitliliğe hazır olan coğrafya; spor, macera, yayla turizmi gibi alternatif turizmler için değerlendirilmeye hazır konumdadır.

Manavgat ve Side destinasyonunda kış turizmine imkan sağlayacak nitelikte, arazi yapısı, doğa zenginliği ile su kaynaklarının, bölgenin kimliğinin ana bileşenleri değerlendirilerek, bu destinasyonun kendine özgü potansiyeli ortaya çıkarılmalıdır. Zira; ortaya çıkan bu potansiyelin doğru kullanılması da; Manavgat – Side destinasyonu için turizmi sezona yayma aracı ve burası için marka olmanın yolunu açacaktır. Başka bir deyimle; bölgenin potansiyelini harekete geçirmek Manavgat – Side havzasının yeni bir marka olarak değerlendirilmesine katkı sağlayabilecektir.

Teknoloji ve bilişim çağının olumsuz etkisi ile ortaya çıkan yoğun çalışma temposunun getirdiği iş stresi, gündün güne zorlaşan yaşam koşulları, çevre kirliliği, gürültü ve nüfus kalabalığı gibi stres kaynakları, fiziksel ve duygusal yıpranmalar, insanları rekreasyon faaliyetlerini ihtiyaç olarak görmeye ve sonrasında doğaya yöneltmektedir.

Turizmde sürdürülebilirliği sağlamanın en etkili yolu, sezonu on iki aya yayabilmektir. Rekabetçi konuma sahip olabilmek ve sürdürülebilir bir turizm destinasyonunu geliştirebilmek te yerel kültüre ait unsurlar, özgün değerlerin kullanılması ile vücuda getirilebilecek turizm ağının oluşması ile mümkün olabilecektir. Bu değerlerin aynı zamanda destinasyonun kopyalanamaz yönleri olduğu da bir gerçektir.

4. MANAVGAT'TA SPOR TURİZMİ

Manavgat destinasyonunun; arazi ve hava şartları, ulaşım imkanları ve kendine has mevcut coğrafik özellikleri gibi değerlerin tümüne sahip olması; bölgenin arazi yapısı ile doğa ve su kaynaklarının görseelliğinin yanında; her türlü spor ve aktiviteye uygunluğu ayrıca önem arz etmektedir.

Kış turizminin ağırlıklı aktivitesi olan futbol kampları için tesisler içerisindeki futbol sahalarının değerlendirilmesi bölgedeki tesislerin kış turizm gelirlerinin artırılması bakımından etkili olacaktır. Bunun yanında kamp ve antrenman dönemi sonunda sporcuların izin dönemindeki boş zamanları için gezi ve eğlence amaçlı Manavgat Şelalesi, Side Antik kenti, Lyrbe, Oymapınar doğal yaşam alanı, Manavgat Kent Müzesi gibi benzersiz dinlenme mekanlarının kullanılması da tesis dışı bölge gelirlerinin artırılması bakımından önemlidir.

Doğa turizmi genel olarak, doğal ortamlara yapılan seyahatleri ifade etmektedir. Manzara bütünlüğü, topoğrafya, su, vejetasyon, ve yaban hayatı gibi doğal kaynakların kullanımı ile bütün turizm şekillerini içermektedir. Doğaya dayalı turizm, kırsal mekanlarda yapılan rekreasyonel ve macera türü spor faaliyetlerini içine almaktadır (Özgüç, 1998).

Coğrafi konumu ile ele alındığında Manavgat; kuzeyindeki sıra dağlar ile ormanlar ve su kaynaklarının iç içe geçtiği görülmektedir. Bu nedenle Manavgat Destinasyonu; doğa ve su sporları için oldukça elverişlidir. Özel olarak doğa sporları ve su sporları adına yapılacak çalışmalar kano sporu odaklı şekillendiğinde başarıya ulaşması mümkün olabilecektir. Manavgat'ta Titreyen göl - Sorgun Bölgesi bu spor için uygun coğrafi koşullara sahiptir.

Bu bölgede yaklaşık 30 000 yatak kapasitesi ve 30 adet 5 yıldızlı otel bulunmakta olup; bu kapasitenin de turizmin mevsimsellik özelliğinden dolayı Kasım-Nisan ayları arasında kullanılmamaktadır. Oysaki; bu aylar doğa sporları ve su sporları için çok elverişli olduğundan destinasyonun eşsiz doğası ve su kaynakları spor turizmi amacıyla geliştirilebilecektir. Bu yaklaşım Manavgat – Side bölgesinin diğer destinasyonlardan farklı bir yönünü de ortaya koymuş olduğundan yeni turistik ürünler sayesinde turizm daha geniş zamana ve mekâna yayılmış olacaktır.

Fakat; turizmi çeşitlendirmek ve yeni ürünler geliştirmek adına doğanın tahrif edilmesi de doğru olmayacağı gibi 1996 yılında mevcutta kalan son orman parçası olan Sorgun Ormanı'nın da golf alanı olarak tahsis edilmesi nedeniyle ortaya çıkan kamuoyu baskısı gibi benzeri durumlar yaşanabilecektir. Zira; oluşumları uzun yıllar gerektiren kıyı ormanlarının korunması özel durumlarından dolayı önem arz etmektedir. Bunun en güzel örneği Belek bölgesindeki kumul ormanlarının golf alanlarına dönüştürülmesinde aşırı sulamaya bağlı olarak çam ağaçlarında görülen kurumalar ve bölge için oluşturduğu tehditlerdir (A. Özlem Alpaslan, 2009).

Manavgat'ta son dönemlerde yerel idarelerin çabası ile yapılan asfalt çalışmaları sonrası yokuş ve engebelerin azalarak yolların bisiklet kullanımına uygun hale gelmesi Fransa bisiklet turunun bölgede küçük

örneğin organizasyonunu akla getirebilir. Burada bisiklet turu ile start alan organizasyon daha sonra bisiklet yarışlarına, Side Antik kentine ve Aspandos'a yönelik kültür turizmine, Oymapınar bölgesine yapılacak kros turuna dönüşebilir.

Manavgat'ta Dağ Bisikleti Festivalleri organize edilmektedir. Bu organizasyonlar bölgenin sosyo-ekonomik yapısını olumlu etkilemektedir (Derman, 2018). Bisiklet sporunun bölgede çeşitlendirilerek, faaliyetlerinin artırılması ilerleyen dönemde de Manavgat bisiklet turu ve dağ bisikleti maratonu gibi lansmanlar ile uluslararası bir organizasyon haline alabilir. Zaten Avrupalı 50 bin bisiklet tutkunu; kış ve ilkbahar antrenmanlarında; günlük 94 Km.lik Side-Oymapınar, Oymapınar-Ürünü Köyü Altınbeşik Mağarası arası parkuru kullanmaktadır.

Bunların yanında doğa sporlarının da alternatif turizm çeşitleri arasında ayrı bir önemi vardır. Serbest zamanlarını doğanın içinde gerçekleştiren aktiviteler ile değerlendirmek isteyen insanların yoğun kent yaşamının stresinden kurtulmaktadır. Doğa sporları turizm ürününü zenginleştirmekte ve kitle turistlerinin tatilden beklediği faydayı artırmaktadır. Bu anlamda turistik ürünün önemli bir parçası olan doğa sporları ve destinasyonları, turizm endüstrisine doğal zenginliklerini farklı şekillerde sunmaktadır (Derman, 2018).

Antalya İli, Manavgat İlçesi sınırlarında bulunan Oymapınar Beldesi; turist için sıradan hale gelmiş olan; deniz, kum, güneş, güneş üçleminden farklı ve her yaşa hitap ederek, spor organizasyon ve aktivitelerine ev sahipliği yapabilecek konuma ve özelliklere sahiptir. Öyleki; Oymapınar'da; tatil amacı ile Antalya'yı tercih eden turistlerin; doğa sporları, eko ve agro - turizm aktiviteleri yapabilmeleri için her türlü ortam doğal olarak hazırdır.

Manavgat'ta turizmi destinasyonun farklı bölgelerine ve 12 aya yayabilmek amacı ile spor turizmi kullanılabilir. Yılın 12 ayı alternatif turizm yapmaya elverişli olan Oymapınar Beldesi, baraj gölünde kürek, bot, yelken, kano su sporları yapılabilmektedir. Mesafe yürüyüşü, Trekking (doğa yürüyüşü), oryantring, Nordic Walking (İskandinav yürüyüşü), motosiklet, bisiklet ve parkur alanlarının yeniden düzenlenerek, oluşturulması ile bu bölgede doğa sporları yaygınlaşacaktır (Derman & Keleş, 2017).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Her türlü iletişim araçları ile her şeye kolayca ulaşıla bilinen günümüz ortamında bireylerin talep ve davranışları da değişiklik göstermekte, bunun turizm sektörüne yansımaları da kaçınılmaz olmaktadır.

Tatil planı yapanlar artık alışılmışın dışında deneyimler yaşamak için alternatif tatil arayışı davranışı sergilemektedirler. Bu durumda birbirine benzemeyen alternatif turizm faaliyetleri tercih sebebi olarak; destinasyonlar özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Son dönemlerde; insanların teknolojik ortamlardan uzaklaşma ihtiyacı; doğa ile iç içe ortamları seçme ve doğa sporları ile alternatif tatil yapma isteği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Manavgat gerek coğrafi konumu gerekse tatilcilere sunmuş olduğu hizmetler ile alternatif tatil için örnek olma özelliğine sahiptir. Yaz ve kış spor turizmi için gerekli alt yapıya sahip olan Manavgat'ta alternatif turizm için doğa her türlü imkanı sunmaktadır. Buna rağmen; Manavgat'ta yaz sezonunu dolu dolu geçiren işletmelerde; boşluğun doldurulamaması ve kışın doluluk oranlarının azalması sebebi ile açık tesis sayısı azalmaktadır.

Turizmde sürekliliğin sağlanması tesislerin 12 ay açık kalması hem tesis hem de kalifiye personel açısından önem arz etmektedir. Turizm işletmeleri misafir memnuniyeti esasına dayalı hizmet vermekte olup; bu yönü ile ülke endüstrisi içerisinde önemli bir payı bulunan turizm sektörünün en önemli öğeleridir.

İşletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri, kış spor organizasyonlarının ve alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile mümkün olacaktır. Tesisler de sezonluk işletme kalıbından çıkarak, süreklilik ve inovasyonları için; sıradanlığın dışına çıkarak, farklı ürünler ile alternatif satış politikalarını uygulamak zorundadır. Spor turizmi ve doğa sporları farklılık olarak tam da burada ön plana çıkarak, tesislerin sezonlarının 12 aya çıkarılmasında baş aktör olacaktır.

KAYNAKÇA

A. Özlem Alpaslan, V. O. (2009). Kıyısız Arazi Değişimlerinin Belirlenmesinde Uzaktan Algılama Manavgat Side Örneği. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 169-178.

Anthony, D. (1996). Sport and Tourism . Central Council for Physical Recreation.

- Derman, E. (2018). Bir Alternatif Turizm İşletmesi Olarak. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi , 68-76.
- Derman, E. (2018). MANAVGAT MOUNTAIN BIKE MARATHON IN TERMS OF SPORTS TOURISM . Social Sciences Studies Journal, 1144-1149.
- Derman, E., & Keleş, A. (2017). Manavgat Titreyengöl'de Yıl Boyunca İşletilen Bir Otelin Yönetim Stratejisi Üzerine Bir Çalışma. ASEAD, 428-437.
- Heidary, A., Kozechian, H., Ehsani, M., & Hovarvar, A. (2014). Theories and Approaches to Destination Loyalty in Sport Tourism: An Overview. Journal of Research in Applied Sciences, 88-92.
- Özgüç, N. (1998). Turizm Coğrafyası, Özellikler-Bölgeler. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- www.nufusune.com. (2018, Ekim 20).